

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.11.2021 г.
COM(2021) 708 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Нашите отпадъци — наша отговорност:

превозите на отпадъци в една чиста и по-ефективна кръгова икономика

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Стабилният и интегриран пазар за вторични суровини е крайъгълният камък на добре функциониращата кръгова икономика. За да бъдат третираны отпадъците като ресурс, е необходимо да се улесни обращението им, така че да се осигурят ценни потоци от материали в подкрепа на по-устойчиво и надеждно производство, вторично производство и повторна употреба. Това ще допринесе за постигане на целите на ЕС в областта на климата, заложи в Европейския закон за климата¹ и в пакета от законодателни предложения на ЕС „Подготвени за цел 55“, за намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с 55 % до 2030 г. спрямо равнищата от 1990 г.

Понастоящем едва 12 % от суровините, използвани от промишлеността в ЕС, идват от рециклиране. През последното десетилетие в ЕС превозите на отпадъци, предназначени за оползотворяване, непрекъснато нараства, но въпреки това твърде много отпадъчни материали все още не са подготвени за повторна употреба или рециклиране в нови продукти в ЕС, което представлява значителна загуба в прехода му към кръгова икономика. Всяка година ЕС изнася около 33 милиона тона отпадъци. Това представлява около 16 % от общата световна търговия с отпадъци, което превръща ЕС в един от водещите износители на отпадъци в света. ЕС също така внася 16 милиона тона отпадъци, а 70 милиона тона отпадъци се търгуват в рамките на ЕС. ЕС разчита силно на износа на редица потоци отпадъци, по-специално скрап от черни и цветни метали, отпадъци от хартия, пластмаса, текстил и стъкло.

От 2004 г. насам износьт на отпадъци от ЕС се е увеличил със 75 %, като почти половината от тях са предназначени за държави извън ОИСР. Това създаде повишено замърсяване поради неадекватното третиране на някои от тези отпадъци в много от държавите на местоназначение. Големи количества отпадъци, изнасяни от ЕС, попадат на открити сметища или се изгарят на открито, където замърсяват въздуха и водата, вредят на общественото здраве и отделят значителни количества парникови газове. Това е особено проблемно в развиващите се страни и в държавите с бързо растяща икономика, които и без това изпитват сериозни затруднения да се справят със собствените си битови отпадъци и за които се очаква в бъдеще да имат най-голям ръст при образуването на отпадъци. Изпускането в океана на пластмасови отпадъци, изнасяни в чужбина, също се превърна в основен източник на замърсяване на морската среда. Все по-голям брой държави въвеждат ограничения или забрани за вноса на отпадъци, по-специално Китай, който преди беше основният вносител на пластмасови и хартиени отпадъци от ЕС, следван от други големи вносители на отпадъци от ЕС в Югоизточна Азия.

Освен това трафикът на отпадъци е една от най-сериозните форми на екологична престъпност и област, в която действат мрежите на организираната престъпност за превоз на отпадъци както в рамките на ЕС, така и извън него. Координираните кампании за правоприлагане показват, че между 15 % и 30 % от превозите на отпадъци може да са незаконни, което възлиза на 9,5 милиарда евро годишни приходи от незаконния пазар за отпадъци в ЕС. В допълнение към вредата за околната среда, трафикът на отпадъци представлява и заплаха за сигурността — особено в случаите, когато престъпните групи, замесени в тази дейност, са разпръснати в няколко държави. Ето защо е от първостепенно значение ЕС и държавите членки да поставят борбата с

¹ COM(2020) 80 final.

трафика на отпадъци сред основните приоритети за правоприлагащите служби, да подобрят сътрудничеството между всички участващи органи и да гарантират, че санкциите срещу престъпните дейности в сектора на отпадъците имат реално възпиращ ефект.

Тези ситуации разкриха нестабилността на бизнес модела, при който износът на отпадъци се е превърнал в разпространена практика спрямо някои потоци отпадъци, генерирани в ЕС. От съществено значение е ЕС да поеме по-голяма отговорност за собствените си отпадъци, да гарантира, че запазва високо ниво на опазване на околната среда и че замърсителят плаща.

Модернизирането на политиката и законодателството на ЕС за превоза на отпадъци и преминаването към цифрови решения ще насърчи изпращането и подготвянето на повече превозвани отпадъци за повторна употреба и рециклиране в ЕС и ще осигури стимули за генериране на по-малко отпадъци. В резултат на това ще се повиши сигурността на доставките за промишлените екосистеми в ЕС², ще се намали тяхната зависимост от използването на първични суровини, включително на суровини от критично значение, ще се насърчи пълното им интегриране в моделите на кръговата икономика и ще се снижи въглеродният им отпечатък. Добър пример в това отношение е стоманодобивната промишленост, която в новата промишлена стратегия за Европа³ беше посочена като приоритет сред енергоемките отрасли за прехода към кръгова и неутрална по отношение на климата европейска икономика⁴. По-широкото усвояване на скрап е от ключово значение за декарбонизирането на сектора на стоманата, тъй като в сравнение с желязната руда използването на 1 тон стоманен скрап спестява около 1,5 тона емисии на парникови газове. Използването на скрап за производството на алуминий и мед също води до по-ниски емисии, замърсяване и потребление на енергия.

В Европейския зелен пакт⁵, Новия план за действие относно кръговата икономика⁶ и Плана за действие за нулево замърсяване⁷ към Европейската комисия беше отправен призив да предложи нов подход към превозите на отпадъци в ЕС. Гражданите също изрично настояват ЕС да се бори с проблема с отпадъците и да насърчава рециклирането — това искане беше ясно изразено в контекста на Конференцията за бъдещето на Европа. В настоящото съобщение, което придружава предложението на Комисията за нови правила за превозите на отпадъци⁸, се определят приоритетните действия на ЕС, целящи да гарантират, че:

- **превозите на отпадъци за подготовка за повторна употреба и рециклиране в ЕС ще бъдат улеснени;**
- **ЕС няма да прехвърля проблемите с отпадъците си към трети държави; и**
- **ще се предприемат по-ефективни мерки за справяне с незаконните превози на отпадъци.**

² COM(2020) 474 final.

³ COM(2021) 350 final.

⁴ SWD(2021) 353 final.

⁵ COM(2019) 640 final.

⁶ COM(2020) 98 final.

⁷ COM(2021) 400 final.

⁸ COM(2021) XXX final.

2. НОВИТЕ ПРАВИЛА НА ЕС ЗА ПРЕВОЗИТЕ НА ОТПАДЪЦИ: КЪМ ПОЛОЖИТЕЛНА ДИНАМИКА В РАМКИТЕ НА ЕС И ИЗВЪН НЕГО

2.1. Отключване на потенциала на вътрешния пазар на ЕС

ЕС разполага с широк набор от законодателни актове и амбициозен дневен ред за намаляване на генерирането на отпадъци и превръщането им в ресурси. Водещият принцип на предложеното от Комисията преразглеждане на правилата на ЕС за превозите на отпадъци е да се изгради силна и устойчива кръгова икономика чрез намаляване на ненужните бариери и тежести, които понастоящем възпрепятстват гладкото обращение на продукти за многократна употреба и вторични суровини в ЕС. Комисията предлага да се улеснят превозите на отпадъци на вътрешния пазар на ЕС чрез:

- **Привеждане на правилата за превоз на отпадъци в по-тясно съответствие с йерархията на отпадъците.** Комисията предлага да се въведат много по-строги правила за превозите на отпадъци, предназначени за депониране или изгаряне в друга държава членка. Тя също така предлага да се засилят връзките между правилата за превози на отпадъци и планове за управление на отпадъците, създадени от държавите членки за постигане на целите им за предотвратяване и управление на отпадъците съгласно законодателството на ЕС. Това следва да стимулира превозите на отпадъци за подготовка за повторна употреба и рециклиране, както и да спомогне за растежа, работните места и иновациите в тези сектори.
- **Преминаване към цифрови решения за издаване и обмен на информация и документи, необходими за превозване на отпадъци между държавите — членки на ЕС.** Всички участници в превоза на отпадъци — както публични, така и частни, ще могат да подават информация и да имат достъп до нея чрез онлайн инструменти. Това ще ускори обмена на документи и ще замени сегашните, предимно остарели, процедури на хартиен носител и ще даде възможност за по-добър мониторинг и контрол на трансграничните потоци отпадъци.
- **Подобряване на ускорената процедура за превоз на отпадъци.** Ще се създадат хармонизирани условия, за да се улеснят превозите до съоръженията за оползотворяване, които подлежат на предварително съгласие от компетентните органи, и да се гарантира взаимното им признаване от всички държави членки. Това ще ускори превозите до съоръжения за оползотворяване на отпадъци, които при дейността си съблюдават висококачествени стандарти.
- **По-хармонизирана класификация на отпадъците, превозвани в рамките на ЕС.** Комисията предлага критериите, използвани за класифициране на някои потоци отпадъци, като праговете на замърсяване, да бъдат съгласувани на равнището на ЕС. Това ще способства да се преодолее сегашното фрагментиране на вътрешния пазар на ЕС, където държавите членки имат различни мнения дали конкретни потоци отпадъци следва да подлежат на режима на ЕС за уведомяване и следователно за превоза им да се прилагат различни правила.

Тези мерки ще улеснят подобряването на кръговостта на продуктите и материалите и ще осигурят стимули за инвестиции, както и за разработване и внедряване на нови технологии по веригите за създаване на стойност. С тях ще се насърчи секторът на отпадъците да ускори модернизацията си, да повиши капацитета си за справяне с

допълнителни отпадъци, по-специално пластмасови и текстилни отпадъци, и да се ангажира с висококачествено рециклиране, докато преработвателната промишленост ще се възползва от по-голямата наличност на рециклирани материали за производството си.

Безпрецедентният размер на публичната финансова подкрепа за инвестиции, предоставена от ЕС в помощ на бизнеса и промишлеността за възстановяване от кризата, свързана с пандемията от COVID-19, предоставя значителни възможности за всички участници в сектора на отпадъците, най-вече МСП и промишлените сектори, преработващи отпадъци, за ускоряване на прехода към кръгова икономика.

2.2. Прекратяване на прехвърлянето на проблемите с отпадъците извън ЕС

В действащото законодателство на ЕС, в допълнение към забраната за износ на опасни отпадъци за страни извън ОИСР, се постановява, че отпадъците може да се изнасят извън ЕС, само ако бъдат управлявани устойчиво в държавите на местоназначение при условия, които *като цяло са еквивалентни* на тези в ЕС. Липсата на ясни разпоредби и механизми за прилагане на този ключов принцип доведе до слабото му изпълнение. На практика след приемането на настоящия Регламент относно превозите на отпадъци през 2006 г., износът на отпадъци извън ЕС се е увеличил, като се контролира в ниска или нулева степен дали те се третират устойчиво в държавите на местоназначение. Това важи особено за неопасните отпадъци (отпадъците от „зеления“ списък), износът на които не подлежи на предварително разрешение от страна на съответните органи.

Комисията предлага да се въведе строг режим, който да регулира износа на отпадъци извън ЕС, въз основа на следните мерки:

- **Ограничаване на износа на всякакви отпадъци към държави извън ОИСР.** Износът от ЕС на отпадъци от „зеления“ списък следва да се разрешава само за онези държави извън ОИСР, които изрично нотифицират Комисията за желанието си да получават износ на отпадъци от ЕС и докажат способността си да третират тези отпадъци по екологосъобразен начин. Тези трети държави ще бъдат включени в списък с държави, до които износът на отпадъци от „зеления“ списък ще бъде разрешен. Списъкът ще бъде изготвен от Комисията и няма да бъде допускан износ за държави и отпадъци, които не са включени в него.
- **Засилване на мониторинга на отпадъците, изнасяни от ЕС към държави от ОИСР.** Държавите, които са се присъединили към ОИСР, трябва да преминават през процес на проверка на системите им за управление на отпадъци. Държавите от ОИСР по принцип разполагат със закони и практики, предназначени да гарантират, че отпадъците се управляват по екологосъобразен начин и превозите на отпадъци между държавите от ОИСР подлежат на специфичен международен правен режим⁹. Следователно мерките за гарантиране, че износът на отпадъци от ЕС не причинява вреди на околната среда в трети държави, които членуват в ОИСР, следва да са пропорционални и не могат да предвиждат общи ограничения като ограниченията за държавите, които не са членки на ОИСР. Комисията предлага върху този износ да се

⁹ Решение на Съвета на ОИСР относно контрола върху трансграничното движение на отпадъци, предназначени за операции по оползотворяване (OECD/LEGAL/0266).

осъществява мониторинг и ако са налице опасения, че има вероятност даден износ да причини вреди на околната среда в държавата на местоназначение, ще започне диалог с тази държава и, в крайна сметка, ще преустанови такъв износ на отпадъци, ако те не се управляват по екологосъобразен начин.

- **Изискване към дружествата износители от ЕС да покажат, че износът им е устойчив.** Също така е важно износителите да поемат отговорност за износа си. Комисията предлага всички дружества, изнасящи отпадъци извън ЕС, да извършват независими одити на съоръженията, до които превозват отпадъци, за да се гарантира, че тези съоръжения функционират в съответствие с критериите за екологосъобразно управление на отпадъците. Ако одитите покажат, че това не е така, дружествата следва да спрат да изнасят отпадъци към съответното съоръжение.
- **Установяване на ясни критерии, за да се предотврати измамното изнасяне на отпадъци като „употребявани стоки“.** Това ще позволи на Комисията, като работи със съответните заинтересовани страни и държавите членки, да приеме критерии за специфични проблемни отпадъци, така че да се направи разграничение между употребявани стоки и отпадъци. Така ще се гарантира, че предмети, като излезли от употреба превозни средства, отпадъци от батерии или текстилни отпадъци, които често са етикетирани като употребявани стоки, няма да бъдат изнасят извън ОИСР, когато е вероятно да причинят значителни вреди за околната среда и здравето.

2.3. Предприемане на по-ефективни мерки за справяне с незаконните превози на отпадъци

Комисията предлага в правилата на ЕС за справяне с незаконните превози на отпадъци да се включат следните разпоредби:

- **Създаване на „група за правоприлагане в областта на превоза на отпадъци“ на ЕС, за да се засили сътрудничеството и координацията срещу незаконните превози на отпадъци.** Тази група ще включва екологични, митнически, полицейски и други подходящи национални контролни органи, както и европейски и международни правоприлагащи мрежи¹⁰. Тя ще се съсредоточи върху незаконните превози на отпадъци в рамките на ЕС и извън него и ще служи като форум за споделяне на най-добри практики и сведения, за определяне на приоритетите на ЕС при правоприлагането във връзка с превозите на отпадъци и за улесняване на съвместните действия между държавите — членки на ЕС.
- **Оправомощаване на Комисията да оказва подкрепа при транснационални разследвания, провеждани от държавите — членки на ЕС, във връзка с трафика на отпадъци.** Европейската служба за борба с измамите (OLAF) притежава съответния опит в това отношение и може да подпомогне органите на държавите членки било то чрез проверки, директно извършвани от OLAF,

¹⁰ Тук са включени Мрежата на Европейския съюз за прилагане и спазване на правото в областта на околната среда (IMPEL), Европол, Евроюст, Европейската мрежа на прокурорите за околната среда (ENPE), Форумът на съдиите от Европейския съюз за околната среда (EUFJE), Базелската конвенция, Интерпол и Световната митническа организация (СМО).

или чрез координиране на разследвания, провеждани от различни държави членки. Това ще подсили общия капацитет за правоприлагане на ЕС и неговите държави членки и ще осигури по-ефективно използване на често ограничените ресурси за правоприлагане. Подобно на това, Евроюст може да предложи своето съдействие и експертен опит, за да улесни транснационалните разследвания на държавите членки във връзка с управлението на отпадъци и да подпомогне обмена на най-добри практики и взаимни подходи с цел да се повиши ефективността на наказателното преследване и да се засилят трансграничните разследвания.

- **Консолидиране на съществуващите правила за административни санкции срещу незаконния превоз на отпадъци.** Общите критерии за определяне на вида и размера на санкциите, които трябва да бъдат налагани при нарушения, ще доведат до по-възпиращ ефект на санкциите и по-последователното им прилагане в целия ЕС. Тези критерии може да включват естеството и тежестта на нарушението и други фактори, като например икономическите ползи, извлечени от нарушението, и екологичните щети, причинени от него, доколкото те могат да бъдат определени. Държавите членки следва да вземат предвид тези критерии, когато определят санкциите за нарушителите.

Освен това Комисията ще предложи преразглеждане на Директивата относно престъпленията спрямо околната среда¹¹, при което да се обмисли възможността за въвеждане на нови правила относно наказателните санкции (включително техния размер) и други инструменти, които да помогнат за по-ефективно прилагане на законодателството на ЕС в областта на околната среда. Преразгледаната Директива относно престъпленията спрямо околната среда ще има за цел, наред с другото, да се повиши оперативната ефективност на националните правоприлагащи вериги, за се подкрепят разследванията, наказателното преследване и санкционирането. Чрез възпиращи и пропорционални видове и равнища на санкциите тя ще реагира на ниския процент санкционирани престъпления спрямо околната среда, с което ще улесни работата на националните съдебни органи.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПО-УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Управлението на отпадъците остава едно от най-критичните екологични предизвикателства за нашата планета. Това важи особено за държавите с бързо растяща икономика и развиващите се страни, в които се очаква ускорената урбанизация и повишеният жизнен стандарт да доведат до рязко покачване на генерирането на отпадъци. В много от тях политиките, законодателството и инфраструктурата липсват или са недостатъчни, за да се справят при ръст на генерираните битови и промишлени отпадъци. Големите количества отпадъци, изнасяни законно или незаконно от ЕС, рискуват да умножат проблемите, с които и сега тези държави се сблъскват при управлението на отпадъците си. Ето защо за ЕС и международните му партньори следва да станат приоритетни по-големият контрол върху световната търговия с отпадъци, по-доброто управление на отпадъците в трети държави и борбата с трафика на отпадъци.

¹¹ ОВ L 328, 6.12.2008 г., стр. 28—37.

3.1. По-голям контрол върху световната търговия с отпадъци

ЕС има водеща роля за насърчаването на многостранни инициативи за подобряване на управлението на отпадъците и мониторинга на международните превози на отпадъци.

Разпространяването на отрицателни въздействия върху околната среда вследствие на нарастващия обем пластмасови отпадъци, изнасяни към развиващите се държави, даде повод на 187-те страни по Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане да приемат през 2019 г. нови глобални правила, регулиращи търговията с пластмасови отпадъци. В допълнение на Базелската конвенция, от 2021 г. правилата на ЕС забраняват износа на несортирани пластмасови отпадъци от ЕС в държави извън ОИСР¹².

Текущата работа по отношение на пластмасовите отпадъци ще остане с висок приоритет и Комисията ще следи износа на пластмасови отпадъци, за да гарантира правилното прилагане на новите правила в Базелската конвенция. Комисията също така ще обръща особено внимание дали пластмасовите отпадъци, които преди са били изнасяни извън ЕС, не се пренасочват към държавите — членки на ЕС, които нямат достатъчен капацитет за устойчивото им третиране. През 2023 г. Комисията ще представи доклад относно превозите на пластмасови отпадъци.

Придържайки се към последните решения в Базелската конвенция по отношение на търговията с пластмасови отпадъци, ЕС ще продължи да подкрепя многостранните институции във водещата им роля за справяне с глобалните предизвикателства, свързани с превоза на отпадъци, по-конкретно чрез Програмата на ООН за околната среда (ЮНЕП) и Базелската конвенция. Комисията ще участва особено активно при по-нататъшното определяне на подходящи глобални правила и изисквания за търговията с отпадъци, която поставя особени предизвикателства по отношение на околната среда и общественото здраве, по-специално насочени към:

- **засилен контрол на международната търговия с отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) в контекста на обсъждането на предложение за изясняване на неговия статут и по-добър мониторинг на международната търговия с ОЕЕО в Базелската конвенция през 2022 г.;**
- **подкрепа за глобални действия във връзка с износа на употребявани превозни средства, за да се предотврати превозването на замърсяващи и неизправни употребявани превозни средства в развиващите се страни, като се надграждат инициативите, предприети от африканските държави за вноса на автомобили втора употреба;**
- **по-голяма прозрачност и устойчивост на световната търговия с текстилни отпадъци и употребяван текстил;**
- **проучване на възможностите за поставяне на допълнителни отпадъци под контрола на Базелската конвенция, ако има доказателства, че сегашните модели на търговия с тези потоци отпадъци са неустойчиви;**

¹² ОВ L 433, 22.12.2020 г., стр. 11—19.

- продължаване на усилията за **модернизиране на Базелската конвенция**, по-специално чрез осигуряване на по-добро функциониране на процедурата за нотификации, насърчаване на страните да ползват цифрови решения за обмен на информация и по-нататъшна работа по класификацията на операциите по третиране и опасните характеристики на отпадъците.

ЕС ще насърчава и подобряването на правната уредба на ОИСР относно превозите на отпадъци¹³. Това следва да стане чрез включване на ясни разпоредби, които отразяват необходимостта всяка държава от ОИСР да приведе операциите по третиране на отпадъци в съответствие с критериите за екологосъобразно управление, както и да осигури нужния контрол и инспекции на превозваните отпадъци.

На двустранно равнище ЕС ще засили сътрудничеството си по въпроси от общ интерес, свързани с превозите на отпадъци. То ще се осъществява посредством диалозите с трети държави и региони относно околната среда, както и в контекста на главите относно устойчивото развитие на двустранните и регионалните търговски споразумения на ЕС, в съответствие с общите цели на ЕС за задълбочаване на измерението за устойчивост в търговската му политика¹⁴.

ЕС ще продължи да си сътрудничи тясно с гражданите, които изрично настояват ЕС да решава проблемите с отпадъците и да насърчава рециклирането, както и ще работи с организациите на гражданското общество и ще подкрепя техните действия. Тези организации играят важна роля, като повишават осведомеността относно предизвикателствата за околната среда и общественото здраве, свързани с превозите на отпадъци до трети държави, и действат в посока справяне с тези предизвикателства.

3.2. Подобряване на управлението на отпадъците и кръговата икономика в трети държави

ЕС ще продължи да следва своята „дипломация на Зеления пакт“, като ефективно използва влиянието си на глобално равнище, за да насърчава по-доброто управление на отпадъците и възприемането на модели на кръгова икономика в световен мащаб. Това включва предоставянето на опит и финансови ресурси за засилване на международните партньорства и действията във и със трети държави. Това е водещ приоритет в дневния ред на многостранните отношения на ЕС във връзка с околната среда, особено за Асамблеята на ООН по околната среда, Г-20, Г-7 и ОИСР, многостранните споразумения по околната среда, като конвенциите от Базел, Ротердам, Стокхолм и Минамата, както и Международния панел за ресурси. ЕС изигра решаваща роля за създаването на Световния алианс за кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите (GACERE¹⁵), подкрепен от Инструмента за партньорство на ЕС¹⁶, който също насърчава сътрудничеството с различни региони за борба със замърсяването с пластмаса и поощряване на прехода към модели на кръговата икономика. ЕС активно насърчава приемането на глобално споразумение относно пластмасите в контекста на Асамблеята на ООН по околната среда. ЕС също

¹³ OECD/LEGAL/0266.

¹⁴ COM(2021) 66 final.

¹⁵ https://ec.europa.eu/environment/international_issues/gacere.html

¹⁶ <https://pimap.eu/>

така участва в регионални обединения и коалиции за кръговата икономика, учредени в други региони, по-специално в Африка¹⁷ и Латинска Америка¹⁸.

ЕС подкрепя определени дейности, осъществявани в рамките на Базелската конвенция, за по-добро управление на редица потоци отпадъци, особено битови и пластмасови отпадъци, ОЕЕО, отпадъци от батерии или отпадъци, съдържащи устойчиви органични замърсители, било то чрез разработване на специфични технически насоки, или чрез глобални партньорства, в които заинтересованите страни и държавите се обединяват за разработване на конкретни решения на проблемите, свързани с управлението на отпадъците. Справянето с морските отпадъци също ще остане важен приоритет на многостранните форуми, като Организацията за прехрана и земеделие и Международната морска организация.

На регионално и двустранно равнище тези приоритети ще бъдат следвани със специална насоченост към балканския регион, средиземноморския басейн (по-специално Турция, която безспорно е най-големият получател на отпадъци, изнасяни от ЕС), африканския континент, страните от Югоизточна Азия и развиващите се малки островни държави в Карибския и Тихоокеанския басейн.

Тези дипломатически дейности ще бъдат подкрепени чрез включването на управлението на отпадъците и кръговата икономика в многогодишните програми на много трети държави за периода 2021—2027 г. в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ и Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа. Комисията ще продължи да подкрепя многостранни инициативи, които имат за цел да насърчават кръговата икономика и да подобряват устойчивото и безопасно управление на отпадъците, по-специално в контекста на Базелската конвенция и Стокхолмската конвенция. За решаване на проблемите със замърсяването в развиващите се страни допринася и специалната програма на ЮНЕП за химикалите и отпадъците.

3.3. Мобилизиране на всички участници срещу транснационалната престъпност, свързана с отпадъците

Комисията ще насочи повече усилия срещу незаконните превози на отпадъци и ще увеличи подкрепата си за всички, които действат в тази посока, така че това да стане по-висок приоритет за правоприлагащите служби в целия ЕС. Това е в съответствие с наскоро приетата стратегия на ЕС за борба с организираната престъпност, както и с приоритета, даден на борбата с трафика на отпадъци в политиката на ЕС срещу организираната престъпност за периода 2022—2025 г. като част от Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (ЕМРАСТ)¹⁹.

Комисията възнамерява да задълбочи сътрудничеството си с IMPEL, която играе ключова роля за сътрудничеството между европейските държави в областта на правоприлагането във връзка с незаконните превози на отпадъци, и да продължи да подпомага държавите членки чрез широк спектър от програми и инициативи, а именно Форума по спазване на законодателството и управление в областта на околната среда, програмата TAIEX-EIR PEER-2-PEER и пакета за обучение по законодателството на ЕС в областта на околната среда. Комисията по-специално ще

¹⁷ <https://www.aceafrica.org/>

¹⁸ <https://www.coalicioneeconomicacircular.org/en/elementor-7/inicio-english/>

¹⁹ Документ 8665/21 на Съвета.

насърчава правоприлагащите органи в усилията им да се справят по-добре с трафика на отпадъци чрез обучение и обмен на най-добри практики относно специфичните характеристики на този вид престъпност, както и връзката ѝ с организираната престъпност, корупцията и изпирането на пари, относно използването на специфични инструменти за разследване и наказателно преследване, включително относно добавената стойност от създаването на специализирани служби за правоприлагане и прокуратури за престъпления спрямо околната среда.

Комисията се ангажира да предоставя значителна финансова подкрепа на оперативни проекти, пряко насочени към трафика на отпадъци, с акцент върху конкретни потоци отпадъци, като пластмаса или ОЕЕО²⁰, и ще гарантира, че такива проекти ще продължават да бъдат допустими по финансовите програми на ЕС като LIFE или Инструмента за финансово подпомагане на полицейското сътрудничество, предотвратяването и борбата с престъпността и управлението на кризи.

За да се засилят в световен мащаб действията срещу незаконните превози на отпадъци, ЕС ще продължи и занапред да си сътрудничи с ключовите партньори и да подкрепя глобалното и регионалното сътрудничество, например чрез своите инструменти за външно финансиране, в съчетание с действия, които се предприемат във форматите на Базелската конвенция, Интерпол ²¹, Службата на ООН по наркотиците и престъпността, Световната митническа организация и Специалната група за финансови действия, която е световният орган за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Например ЕС предоставя 3 милиона евро в подкрепа на сътрудничеството между ЕС и Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН) срещу трафика на отпадъци. Това е от ключово значение поради големия обем превози на отпадъци (както законни, така и незаконни) между двата региона и предизвикателствата, срещани в миналото, във връзка с разкриването на незаконните търговски пътища, участващите оператори и прилагането на мерки за „обратно приемане“, т.е. връщане на незаконните отпадъци от Азия в държавите — членки на ЕС.

Комисията ще продължи да работи в тясно сътрудничество с организациите на гражданското общество, които често са начело в борбата срещу незаконните превози на отпадъци и щетите, които те нанасят върху околната среда в трети държави.

²⁰ Например: <https://www.wasteforceproject.eu>, <http://www.lifesmartwaste.com>, <https://opfawaste-project.eu> или <https://www.sweap.eu/>

²¹ Програмата на INTERPOL за екологична сигурност се осъществява в сътрудничество със службите в държавите членки с цел предотвратяване, разкриване и възпрепятстване на престъпления, водещи до замърсяване, включително престъпления, свързани с отпадъци, и отстраняване на групите зад тях: <https://www.interpol.int/en/Crimes/Environmental-crime/Pollution-crime>